

Sygn. akt IX Ca 895/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Dorota Ciejek SO Krystyna Skiepmo
Protokolant:	sekr. sądowy Ewelina Gryń

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa E. W.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K. oraz Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą we W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności i zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt I C 2394/15,

I. oddała apelację,

II. nie obciąża powódki na rzecz pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 895/16

UZASADNIENIE

Powódka E. W. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 8 grudnia 2014r. nr (...) wystawionego przez (...) Bank (...) S.A. w K. przeciwko E. W..

Wniosła również o zasądzenie na jej rzecz od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. kwoty 31.257,47 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 27.928,85 zł od dnia 8 grudnia 2014r. do dnia zapłaty. Domagała się również zasądzenia od pozwanych na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podała, że w dniu 27 sierpnia 2013r. zawarła z pozwanym bankiem umowę kredytu na kwotę 30.000 zł, którego raty spłacała systematycznie. W związku z chorobą psychiczną stan zdrowia powódki uległ pogorszeniu w listopadzie 2013r. Z dniem 2 stycznia 2014r. została zwolniona z pracy. Od dnia 7 stycznia 2014r. przebywała w (...)

w E. na Oddziale P. (...). Po opuszczeniu szpitala przebywała na zwolnieniu lekarskim, a następnie otrzymała roczną rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W tym czasie nie miała środków na spłatę kredytu. Z powodu choroby powódka mieszkała u rodziców we wsi G., gm. P.. W międzyczasie Bank wniósł o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a następnie wystąpił do Komornika o wszczęcie egzekucji.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą we W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że umowa kredytu zawarta przez powódkę zabezpieczona została ubezpieczeniem na wypadek utraty pracy lub choroby gwarantowanym przez pozwanego. W wyniku zaprzestania przez powódkę spłaty kredytu (...) Bank (...) S.A. zwrócił się do pozwanego (...) S.A. o wypłatę świadczenia. Ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczenia ze względu na brak podstaw oraz przesłanek, a także ze względu na okoliczności wyłączające odpowiedzialność pozwanego. Pozwany wskazał ponadto, że zgodnie z podpisaną Deklaracją Ubezpieczeniową z dnia 27 sierpnia 2013r. powódka przekazała prawo do odbioru świadczenia na rzecz (...) Bank (...) S.A. Zgodnie zaś z § 8 ust. 2 pkt 4 Warunków (...) ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności, gdy zdarzenie ubezpieczeniowe nastąpiło na skutek i w bezpośrednim związku z alkoholizmem lub zaburzeniami psychicznymi ubezpieczonego.

Pozwany (...) Bank (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że postępowanie egzekucyjne wszczęte zostało na podstawie prawidłowo wydanego tytułu wykonawczego. Nie ma podstaw do umorzenia postępowania egzekucyjnego, ponieważ jak przyznała sama powódka zadłużenie nie zostało spłacone. Pozwany wskazał, że poza orzeczeniami lekarskimi i wypisami ze szpitala powódka nie przedstawiła żadnych dowodów, z których wynikałoby, że w dniu zawarcia umowy była ograniczona w zdolności do czynności prawnych. Nadmieniał również, że ubezpieczenie umowy stanowiło tylko jego zabezpieczenie, z którego bank mógł skorzystać w razie wystąpienia określonych zdarzeń ubezpieczeniowych. Co za tym idzie jest to wyłącznie uprawnienie banku i nie wyklucza dochodzenia roszczenia od powódki.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy – bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 8 grudnia 2014 r. numer (...) zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 r. przez Referendarza Sądu Rejonowego w Braniewie. Oddalił powództwo wobec pozwanego Towarzystwa (...) S.A. we W.. Nie obciążył powódki kosztami procesu wobec pozwanego Towarzystwa (...) S.A. we W.. Przyznał radcy prawnemu A. T. wynagrodzenie w kwocie 2.400 zł plus podatek VAT, które nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka w dniu 27 sierpnia 2013r. zawarła z pozwanym (...) Bank (...) S.A. w K. Oddział w O. umowę kredytu na łączną kwotę 30.000 zł. Kredyt objęty został ochroną ubezpieczeniową w zakresie ryzyka utraty stałego źródła dochodu przez ubezpieczonego, ryzyka hospitalizacji i ryzyka czasowej niezdolności do pracy ubezpieczonego na podstawie Umowy Grupowego (...) PożyczkobiorcówS. (...), zawartej pomiędzy (...) Bank (...) S.A. a Towarzystwem (...) S.A.

Powódka początkowo dokonywała spłaty zobowiązania zgodnie z harmonogramem spłaty. Zaprzestanie uiszczania przez nią rat kredytu skutkowało wystawieniem przez (...) Bank (...) S.A. w dniu 8 grudnia 2014r. bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), któremu postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015r. w sprawie o sygn. I Co 4/15 Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w Braniewie nadał klauzulę wykonalności.

W oparciu o wskazany tytuł wykonawczy Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu R. R. wszczął przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 15859/15.

W dniu zawarcia umowy powódka, z powodu choroby psychicznej – zaburzeń schizofaktywnych dwubiegunowych, typ maniakalny – znajdowała się w stanie psychicznym wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, w tym w przedmiocie zawarcia i podpisania umowy o kredyt.

W ocenie Sądu Rejonowego w powództwie przeciwegzekucyjnym przeciwko bankowi, jego dłużnik może podnieść wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wiarygodności banku, objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną w sądową klauzulę wykonalności. W grę mogą wchodzić, np. zarzuty nieistnienia roszczenia banku. Powódka udowodniła, że w dniu 27 sierpnia 2013r. znajdowała się w stanie psychicznym wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, w tym w przedmiocie zawarcia i podpisania umowy o kredyt. W konsekwencji złożone przez powódkę oświadczenie składające się na umowę kredytu było nieważne. Tym samym powódka skutecznie zakwestionowała obowiązek stwierdzony tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu. Nie było natomiast podstaw do uwzględnienia powództwa o zapłatę. Skoro umowa zawarta przez powódkę jest nieważna, to tym bardziej brak jest podstaw do dochodzenia przez nią roszczeń pozostających z nią w bezpośrednim związku, jakim niewątpliwie jest ubezpieczenie tejże umowy. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. uwzględniając sytuację majątkową i osobistą powódki oraz fakt, że wytaczając powództwo działała bez profesjonalnego pełnomocnika.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok w części dotyczącej punktu II. W apelacji zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c. przez wybiórczą ocenę materiału dowodowego i pominięcie okoliczności, iż pozwana dokonywała zapłaty składek na ubezpieczenie;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przejawiającą się w tym, że Sąd pierwszej instancji pominął okoliczność, iż dokonywane były wpłaty na poczet ubezpieczenia kredytu i nawet jeśli umowa jest nieważna, to towarzystwo ubezpieczeniowe ponosi odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia, ewentualnie winno dokonać zwrotu wpłaconych pieniędzy;

3. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 405 k.c. przez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i nieuwzględnienie powództwa przeciwko pozwanemu ad 2,

- art. 805 k.c. przez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i nieuwzględnienie powództwa przeciwko pozwanemu ad 2.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości co do pozwanego Towarzystwa (...) S.A. we W. oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje. Ewentualnie wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwani (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w K. oraz Towarzystwo (...) S. A. z siedzibą we W. wniosli o oddalenie apelacji, wskazując na bezzasadność zarzutów podniesionych w apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Należy w pierwszym rzędzie podkreślić, że Sąd Rejonowy przeprowadził prawidłowo i wnikliwie postępowanie dowodowe, dokonał trafnej oceny zebranego materiału dowodowego oraz logicznie uzasadnił swoje stanowisko. Prawidłowo również zastosował przepisy odnoszące się do ustalonego stanu faktycznego. Całość rozstrzygnięcia podziela Sąd Okręgowy.

Nie są trafne żadne z zarzutów podniesione przez powódkę dotyczące naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego i postępowania.

Przede wszystkim należy podkreślić, iż Sąd odwoławczy może rozpoznawać – co do zasady – tylko to roszczenie, które było przedmiotem kognicji sądu I instancji, a to z uwagi na treść art. 383 k.p.c., który stanowi, że

w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Jednakże w razie zmiany okoliczności można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy. Nowym roszczeniem zgłoszonym przez stronę powodową po raz pierwszy w apelacji było żądanie zapłaty przez pozwane Towarzystwo (...) na rzecz powódki równowartości składek tytułem ubezpieczenia umowy kredytu. Roszczenie to nie zostało nadto sprecyzowane, nie wiadomo bowiem jakiej kwoty domaga się powódka. Brak jest także objęcia przedmiotowego roszczenia wnioskiem apelacji, a jedynie jego podniesienie w ramach zarzutów apelacyjnych.

Za trafne należy uznać stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym nieważność umowy kredytu zawartej przez powódkę z pozwanym bankiem (...) prowadziła do odpadnięcia podstawy do żądania zapłaty przez powódkę świadczenia przez pozwane Towarzystwo (...). Umowa ubezpieczenia była ściśle związana z umową kredytu. Bez zawarcia umowy kredytu nie doszłoby do zawarcia umowy ubezpieczenia. Jej postanowienia odnosiły się wprost do sytuacji niewywiązania się z konkretnej umowy kredytowej. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że mimo nieważności umowy kredytu, ściśle z nią powiązana umowa ubezpieczenia jest w dalszym ciągu wiążąca dla stron. Zauważyć nadto należy, że istotą przedmiotowej umowy ubezpieczenia jest ochrona interesu banku, który w wyniku zaistnienia określonych w umowie zdarzeń prowadzących do niewywiązania się kredytobiorcy z umowy, mógłby odnieść szkodę. Jej naprawienie następowałoby wówczas przez ubezpieczyciela, który spełniałby świadczenie w miejsce kredytobiorcy. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że to powódka jest uprawniona do żądania zapłaty od ubezpieczyciela na swoją rzecz pomimo, że po jej stronie nie doszło ostatecznie do żadnego uszczerbku, a to z uwagi na skutki prawne uznania umowy kredytu za nieważną.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Uwzględniając szczególną sytuację majątkową, zdrowotną i życiową powódki oraz okoliczności faktyczne przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zasady słuszności przemawiają za nieobciążaniem powódki kosztami procesu na rzecz pozwanych.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo